

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2026-02-27
Besvaras senast
2026-03-11 kl. 12.00

Till försvarsminister Pål Jonson (M)

2025/26:550 Drönarnas roll i framtidens försvar

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i februari 2022 har drönare blivit en central komponent i konflikten, och deras användning har fundamentalt omformat hur krig utkämpas. Från kommersiella quadcopters som DJI-modeller för spaning till specialiserade FPV-drönare (First-Person View) för precisionsattacker och långdistanskamikazedrönare som Bayraktar TB2 eller ukrainska innovationer har dessa obemannade flygfarkoster demokratiserat krigföringen. De erbjuder billiga, skalbara lösningar som minskar risken för soldater och ökar effektiviteten, vilket har lett till en övergång från traditionell manöverkrigföring till en mer positionell och teknologidrivna konflikt.

Omfattningen av drönanvändningen är enorm. Ukraina har utvecklats till en drönarsupermakt med en årlig produktion på över 4 miljoner enheter, varav cirka 200 000 levereras till fronten varje månad – en ökning från endast 20 000 per månad 2024. Båda sidor använder tusentals drönare dagligen längs den 1 200 kilometer långa frontlinjen, där de står för upp till 80 procent av de orsakade skadorna, jämfört med mindre än 10 procent 2022. Ryssland har institutionaliserat FPV-drönare för att attackera civila mål, medan Ukraina har använt dem asymmetriskt för att slå ut dyrare ryska pansarfordon och flottan i Svarta havet. Sjödrönare har exempelvis tvingat Ryssland att dra tillbaka stora delar av sin flotta från Krim, och långdistansdrönare når regelbundet mål djupt inne i Ryssland. Denna massiva skalning drivs av industriell mobilisering, där Ukraina har gått från improviserade volontärdrönare till AI-integrerade system, medan Ryssland fokuserar på kvantitet genom modeller som Lancet och Shahed.

Drönarnas inverkan på krigföringen är djupgående och har skapat en så kallad kill zone som sträcker sig upp till 20 kilometer bakom frontlinjen, där konstant övervakning och attacker gör traditionella rörelser – som pansaranfall, evakueringar eller logistik – extremt riskfyllda. Frontlinjen har blivit diffus; i stället för fasta skyttegravar dominerar små infiltrationsgrupper och drönarstrider, där väderförhållanden som regn eller dimma tillfälligt kan ge fördelar genom att jorda drönare. Drönare förbättrar ISR-kapaciteten (intelligens, övervakning och rekognosering), möjliggör kontaktlös krigföring och integreras med artificiell intelligens för att identifiera och slå till mot mål autonomt. Detta har lett till en taktisk revolution: En koncentration av styrkor är svår att uppnå utan att upptäckas, överraskningsmomentet

minskar och kriget har övergått till en utnöttningskrigföring där innovationstakt och anpassning är avgörande. Ukraina har visat hur billiga drönare kan utmana överlägsna konventionella styrkor, medan Ryssland använder dem för att institutionalisera civil skada som ett krigsverktyg.

Betydelsen av denna utveckling sträcker sig bortom Ukraina och markerar en evolutionär förändring i modern krigföring snarare än en revolution. Drönare har gjort slagfältet mer transparent och demokratiserat tillgången till avancerad teknik, vilket påverkar framtida konflikter genom att öka risken för terrorism och asymmetriska hot – ett bevis för detta är att FPV-drönare kan exporteras till icke-statliga aktörer. För Ukraina har drönarna varit avgörande för att motstå en numerärt överlägsen fiende, och landet delar nu kunskap med allierade som EU och Nato för att bygga gemensam drönarkapacitet. Globalt sett tvingar detta militärer att ompröva doktriner, från amerikanska arméns översyn av pansartaktik till europeiska satsningar på drönarproduktion. Konflikten i Ukraina fungerar som ett laboratorium för framtidens krig, där hastighet i innovation, digitalisering och integration med AI kommer att avgöra utgången – en läxa som understryker behovet av etiska och legala ramar för autonom vapen användning. Sammanfattningsvis har drönare inte bara förlängt kriget utan också omdefinierat det, och deras arv kommer att präglade säkerhetspolitiken i årtionden framöver.

Mot bakgrund av ovanstående önskas försvarsminister Pål Jonson svara på följande fråga:

Hur avser ministern att säkerställa att Sverige ligger i framkant avseende drönare till försvaret samt säkerställer att vi kan tillhandahålla en effektiv och snabb produktion av dessa vid behov?

.....
Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch